

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/1134/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713202938
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713202938.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivice Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľa mBank SPÓLKA AKCYJNA so sídlom Senatorska 18, Warszawa, 00-950, Poľská republika, identifikačné číslo: 001254524, podnikajúceho na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky MBank S.A., pobočka zahraničnej banky MBank v Slovenskej republike so sídlom organizačnej zložky Einsteinova 24, 851 0 Bratislava, IČO: 36 819 638, právne zastúpeného spoločnosťou Bartošík Šváby, s.r.o. so sídlom Plynárska 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 35 929 049, proti odporkyni R. Y., nar. X.X.XXXX, bytom O. XX/XXX, XXX XX M., občianke SR, o zaplatenie 3.073,31 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č. k. 11C/225/2013 - 99 zo dňa 03. 04. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh navrhovateľa v prevyšujúcej časti zamietol (v poradí II.) a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e** .
Vo zvyšku zostáva rozsudok nedotknutý.
Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 2.381,88 € s 9% úrokmi z omeškania ročne zo sumy 2.381,88 € od 16.11.2011 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet navrhovateľa.

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že v prejednávanej veci ide o spor zo zmluvy o pôžičke „mPÔŽIČKA“ uzavretej medzi účastníkmi konania dňa 6.12.2008 (ďalej v texte „Zmluva o úvere“). Navrhovateľ po tom, ako odstúpil od Zmluvy o úvere sa domáhal zaplatenia nesplatennej časti úverovej istiny, 16,50% zmluvných úrokov od 6.11.2009 do zaplatenia a 9% úrokov z omeškania ročne od 6.11.2009 do zaplatenia. K odstúpeniu od úverovej zmluvy podľa okresného súdu došlo zo strany navrhovateľa písomným odstúpením zo dňa 4.10.2011. Okresný súd vyhodnotil, že vyššie uvedená Zmluva o úvere je absolútnym obchodom v zmysle ustanovenia § 261 ods.6 písm. d) Obchodného zákonníka, však súd nemohol pri rozhodovaní v tejto veci opomenúť aplikovať ustanovenie § 54 ods.1 Občianskeho zákonníka, nakoľko predmetná zmluva je aj zmluvou spotrebiteľskou. Napriek tomu, že Zmluva o úvere je absolútnym obchodom v zmysle vyššie uvedených ustanovení Obchodného zákonníka, uvedené nevylučuje aplikáciu ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k úrokom a k odstúpeniu od predmetnej zmluvy. V dôsledku toho ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka reguluje aj absolútne obchody. Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa teda nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Zdôraznil, že presadzovanie obchodného práva na inštitúty upravené v kódexe o občianskych právach len s poukazom na argumentáciu o úveroch ako absolútnych obchodoch, je argumentačne zjednodušené. Sám zákonodarca napríklad pri spotrebiteľských úveroch, medzi ktoré patria aj úvery, neodkázal pri odstúpení od zmluvy na úpravu Obchodného zákonníka, ale odkazovou poznámkou pod č. 19 pri § 5

zákona č. 258/2001 Z. z. odkázal na právnu úpravu v Občianskom zákonníku, aj keď za spotrebiteľské úvery sa považujú aj úvery ako absolútne obchody a Obchodný zákonník má vlastnú úpravu odstúpenia od zmluvy. Aj keď nemajú odkazové poznámky normatívnu povahu, uvedený odkaz zákonodarcu názory o absolútnej prednosti právnej úpravy obchodného práva na spotrebiteľské úverové vzťahy relativizuje. Následne preto okresný súd posúdil odstúpenie od zmluvy ako aj nárok navrhovateľa na príslušenstvo k istine v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka.

Odstúpením navrhovateľa od zmluvy došlo k zrušeniu uzavretej úverovej zmluvy od začiatku, neprichádzalo do úvahy, podľa okresného súdu, uspokojenie pohľadávky oprávneného - navrhovateľa na zaplatenie úrokov z úveru na základe uzavretej Zmluvy. Z úverovej zmluvy a z výpisu z účtu okresnému súdu vyplynulo, že navrhovateľ poskytol odporkyňi úver vo výške 3.319,39 €. Odporkyňa celkovo splatila sumu 690,50 €, preto rozdiel medzi týmito sumami predstavuje 2.628,89 €.

Keďže odporkyňa namietala premlčanie dlhu, okresný súd sa prioritne zaoberal i touto námietkou. Aplikujúc ust. § 107 Občianskeho zákonníka konštatoval, že odporkyňa splácala poskytnutý úver do 03.08.2009, kedy zaplatila poslednú splátku. Návrh na súd bol podaný dňa 01.03.2013. Z predloženého harmonogramu splátok bolo okresným súdom zistené, že v období od 07.08.2009 do 05.02.2010 mala byť splatená suma vo výške 247,01 €. Ďalšia splátka mala byť vo výške 46,53 € zaplatená ku dňu 05.03.2010. Podľa názoru okresného súdu je preto premlčaná len časť dlhu, a to časť, ktorá bola splatná od 07.08.2009 do 01.03.2010, čo predstavuje sumu 247,01 €. Súd preto vyhovel podanej žalobe len v časti žalovanej sumy - istiny vo výške 2.381,88 € a v prevyšujúcej časti vrátane nepriznaných úrokov z úveru, súd z vyššie uvedených dôvodov podanú žalobu zamietol.

Odporkyňa sa dostala do omeškania s plnením svojho peňažného dlhu, keď ani do 15.11.2011 v zmysle výzvy navrhovateľa nezačala dlh po jeho zosplatení plniť. Okresný súd preto aplikujúc ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov - v znení účinnom ku dňu vzniku omeškania, zaviazal odporkyňu na zaplatenie 9% úrokov z omeškania ročne z dlhovanej sumy 2.381,88 €, a to od 16.11.2011 do zaplatenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie navrhovateľ. Navrhovateľ podal odvolanie proti výroku v poradí II. a III. rozsudku, teda výroku, ktorým bol návrh navrhovateľa v prevyšujúcej časti okresným súdom zamietnutý, ako aj výroku o náhrade trov konania. Navrhovateľ sa nestotožnil s právnym záverom okresného súdu, ktorý inštitút odstúpenia od zmluvy posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho zamietol návrh navrhovateľa na náhradu zmluvne dohodnutých úrokov z poskytnutej istiny. Takéto rozhodnutie považoval navrhovateľ za rozhodnutie, ktoré je v rozpore so slovenským právom a celkom zásadným spôsobom ovplyvňuje schopnosť a možnosť bánk poskytovať úvery spotrebiteľom. Predovšetkým namietal použitie nesprávnych ustanovení nepríslušného právneho predpisu na posúdenie vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou. Opätovne poukázal na to, že Zmluva o úvere je absolútnym obchodom v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka a skutočnosť, že tzv. absolútny obchodný vzťah je založený medzi dodávateľom a spotrebiteľom, nezakladá automaticky pôsobnosť Občianskeho zákonníka v celom rozsahu, ale zakladá iba aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách. Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka vylučuje iba určité zmluvné dojednania (zmluvné podmienky), nie príslušné zákonné ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na danú spotrebiteľskú zmluvu. Žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách teda nevylučuje použitie Obchodného zákonníka v prípadoch, keď je daná priamo zákonom a nie dohodou zmluvných strán, ako je tomu aj v prípade Zmluvy o úvere. Napokon nesprávnosť výkladu prijatého okresným súdom, je podľa navrhovateľa zjavná aj z toho, že popiera a neprípustným spôsobom mení základnú hospodársku charakteristiku zmluvy o úvere. Povinnosť vrátiť iba požičanú istinu by teoreticky prichádzala do úvahy pri odstúpení od zmluvy o pôžičke poskytnutej bez úrokov. Zmluva o úvere sa však od zmluvy o pôžičke odlišuje okrem iného tým, že imanentným pojmovým znakom zmluvy o úvere je úročenie poskytnutej sumy istiny úveru. Navrhovateľ teda rešpektuje všeobecnú požiadavku eurokonformného výkladu, t. j., aby sa dosiahol cieľ sledovaný komunitárnou úpravou, avšak je vylúčené, aby išlo o výklad contra legem, alebo ak by ním malo dôjsť k porušeniu všeobecných zásad vnútroštátneho práva, najmä požiadavky právnej istoty. Výklad ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, ktorý popiera uplatnenie Obchodného zákonníka na vzťahy vyplývajúce z uzatvorenia Zmluvy o úvere, je v rozpore so slovenským právnym poriadkom. Naviac aplikáciu Obchodného zákonníka nevylučuje ani právna úprava zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsiahnutá v súčasne platnom zákone č. 129/2010 Z. z.. Aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 258/2009 vyplýva, že právna úprava spotrebiteľského úveru obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch a právna úprava úverovej zmluvy obsiahnutá v Obchodnom zákonníku sa navzájom nevylučujú, ale naopak, že sa majú aplikovať spoločne, pričom úverová zmluva so

spotrebiteľom sa uzatvára podľa Obchodného zákonníka. Vzhľadom na vyššie uvedené je navrhovateľ toho názoru, že posúdenie odstúpenia a jeho účinkov podľa ustanovení Občianskeho zákonníka nie je správne a toto malo byť posúdené podľa ustanovení Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na inštitút odstúpenia od úverovej zmluvy v zmysle ust. § 506 Obchodného zákonníka, ktoré znenie nie je zhodné s právnym inštitútom odstúpenia od zmluvy podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka a jeho právne účinky nie sú stanovené v § 351 Obchodného zákonníka. Odstúpením od zmluvy v takomto prípade nedochádza k zániku nároku veriteľa na úroky z omeškania. Preto pri odstúpení od zmluvy veriteľom (navrhovateľom) pre nesplácanie úveru dlžníkom má veriteľ aj naďalej nárok na úroky z úveru a sankčné úroky z omeškania. Odstúpenie od zmluvy navrhovateľom preto podľa neho založilo ním uplatnený nárok voči odporkyni na úhradu nesplatennej časti úveru spolu s úrokom a príslušenstvom a nielen na úhradu nesplatennej časti úveru s úrokmi z omeškania, ako nesprávne rozhodol súd prvého stupňa.

Navrhovateľ ďalej okresnému súdu vytýkal i porušenie jeho práva na súdnu ochranu, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia považuje za nepostačujúce a v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O. s. p., ak okresný súd neuviedol na základe čoho považoval za príslušné výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka, a nie ustanovenia Obchodného zákonníka, a to napriek tomu, že na to poukazoval navrhovateľ.

Na záver navrhovateľ uviedol, že v prípade, ak by sa odvolací súd nestotožnil s obsahom odvolania navrhovateľa žiada, aby odvolací súd vyslovil vo výroku svojho rozhodnutia, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Za otázku zásadného právneho významu považuje právne posúdenie, či v prípade odstúpenia veriteľa od zmluvy o úvere uzavretej podľa Obchodného zákonníka medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý je spotrebiteľ, ktoré je vykonané podľa § 506 Obchodného zákonníka z dôvodu omeškania dlžníka, sa účinky odstúpenia posudzujú podľa § 48 v nadväznosti na § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda dlžník je povinný vrátiť poskytnutú sumu istiny úveru ako bezdôvodné obohatenie, alebo sa účinky odstúpenia posudzujú podľa § 506 Obchodného zákonníka a dlžník je povinný vrátiť poskytnutú sumu úveru spolu s úrokmi z istiny. Má za to, že takéto rozhodnutie má všeobecný vplyv na prípady obdobnej povahy, keď navyše právny názor vyjadrený v napadnutom rozhodnutí je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou súdov.

Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v časti výroku I. potvrdil a v časti výroku II. a III. zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Odporkyňa k odvolaniu navrhovateľa v písomnom vyjadrení uviedla, že je v zlej finančnej situácii, preto si nemôže dovoliť vysoké splátky, má nízky dôchodok. Uviedla, že sa „prikláňa k rozhodnutiu okresného súdu“.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, a to vo výroku II., ktorým okresný súd v prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa zamietol vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania (v poradí III.) potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny v celom rozsahu.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 132 O. s. p. a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak, okresný súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil. Obsah odvolania navrhovateľa je takmer zhodný s jeho vyjadreniami pred prvostupňovým súdom, a preto aj samotné odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k námietkam navrhovateľa je úplné aj pokiaľ ide o samotné odvolanie. Navrhovateľ v odvolaní neuvádza žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené prvostupňovým súdom.

Prioritne sa odvolací súd zameril na preskúmanie, či postupom okresného súdu nedošlo k odňatiu práva účastníka konať pred súdom, teda, či v konaní nedošlo k vadám v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.. V tejto súvislosti navrhovateľ namietal, že odôvodnenie rozsudku považuje za nedostačujúce, v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O. s. p., „nakoľko odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje úvahy, prečo súd napriek skutočnosti, že ide o tzv. absolútny obchodný vzťah považoval za príslušné výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie ustanovenia Obchodného zákonníka, ani napriek poukazom navrhovateľa.“

K uvedenému odvolací súd uvádza, že okresný súd sa s uvedenou otázkou zaoberal a jeho odôvodnenie týkajúce sa aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka sú uvedené najmä na str. 7 a 8 jeho odôvodnenia, keď vyslovene na str. 8 v ods. 6 uviedol : „Súd nepopiera úver ako absolútny obchod a ani dôvodnosť aplikácie Obchodného zákonníka. Súd však pripomína, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, a to vrátane ustanovení § 52 až §54 Občianskeho zákonníka“. Odvolací súd preto opakovane poukazuje na to, že odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, a to s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2), čím zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia zmluvy s tým, že účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia v zmysle ust. § 457 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo/12/2014, v ktorom najvyšší súd výslovne konštatoval, že „od účinnosti ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, teda od 1. mája 2014, sa uvedené ustanovenie vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom, teda aj na zmluvu založenú medzi účastníkmi konania, ktorá je predmetom právneho posúdenia v tejto veci, v dôsledku čoho je nevyhnutné zohľadniť § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj pre prípad, ak by sa inak mali použiť normy Obchodného práva.“

Je nevyhnutné poukázať na tú skutočnosť, že do ods. 2 §-u 52 Občianskeho zákonníka bola doplnená novelou vykonanou zákonom č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb, na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho, veta, podľa ktorej „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy Obchodného práva“. Ide o zásadnú zmenu, ktorá má závažné dôsledky. Dosiaľ sa na obchodné spotrebiteľské zmluvy v zmysle § 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa vzťahovala úprava o neprijateľných podmienkach. Ide teda o prelom v pôsobnosti Občianskeho zákonníka vo vzťahu k Obchodnému zákonníku. Podľa tejto úpravy je potrebné pre zmluvy uzatvárané spotrebiteľmi, t. j. spotrebiteľské aj obchodné zmluvy, použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Znamená to, že ak si zmluvné strany písomne dohodli v zmysle ust. § 262 Obchodného zákonníka, že sa ich vzťah bude riadiť Obchodným zákonníkom, pre spotrebiteľské zmluvy to bude inak. Rovnako to platí aj pre tzv. absolútne obchody upravené v § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka. Ak sa uzavrie spotrebiteľská zmluva podľa Obchodného zákonníka, keďže v Občianskom zákonníku upravená nie je, tak okrem vymedzenia zmluvného typu a jeho podstatných náležitostí sa na všetko ostatné bude vzťahovať Občiansky zákonník. Ak sa podľa § 262 Obchodného zákonníka dohodne uzavretie spotrebiteľskej zmluvy takého typu, aký upravuje Občiansky zákonník, tak rovnako okrem pojmového vymedzenia a podstatných náležitostí sa bude spravovať Občianskym zákonníkom. Občiansky zákonník je preto potrebné v zmysle tohto ustanovenia aplikovať v súvislosti s obchodnými spotrebiteľskými zmluvami aj na problematiku uplatňovania práv zo zodpovednosti za vady, zodpovednosti za omeškanie, ako aj zo zodpovednosti za škodu.

Uvedená právna úprava - novela vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb, na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho, nemá prechodné ustanovenie, preto od jej účinnosti sa vzťahujú uvedené právne závery aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (vid. aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 3MCdo/12/2014).

Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že okresný súd sa v odôvodnení rozhodnutia zaoberal tým, prečo na spotrebiteľský vzťah prednostne aplikuje ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie ustanovenia Obchodného zákonníka napriek tomu, že na to navrhovateľ poukazoval.

Vyššie uvedená novela mala za účel zjednotiť rozdielnu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov vzhľadom na dualistický systém záväzkového práva na Slovensku. Aj pred uvedenou novelou bolo vo viacerých rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove, (napr. sp. zn. 1Co/54/2013) konštatované, že pokiaľ ide o vzťah medzi účastníkmi konania spotrebiteľského charakteru, je na ne potrebné aplikovať ustanovenia upravujúce spotrebiteľské vzťahy a tieto ustanovenia je potrebné tiež aplikovať na ďalšie právne úkony, ktoré nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, ako napr. aj dohodu o uznaní dlhu, či odstúpenie od zmluvy, príp. premlčanie. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/81/2012 zo dňa 14. 02. 2013, ktorý už v tom čase poukazoval na skutočnosť, že niet žiadneho dôvodu, aby na predmetnú vec spotrebiteľskej povahy nemala dopadať právna ochrana vyplývajúca z ust. § 54 Občianskeho zákonníka. Navyiac, aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí I.ÚS/402/2013-10 zo dňa 19. 06. 2013 konštatoval, že nezistil, že by uvedené rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/81/2012 zo dňa 14. 02. 2013 bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou či nedostatočne odôvodnené.

Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že úver je absolútnym obchodom, a že na úver dopadá tretia časť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov úverovej zmluvy. Predmetom konania je však zmluva, ktorá je súčasne zmluvou spotrebiteľskou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou (zákonom o ochrane spotrebiteľa a ustanoveniami Občianskeho zákonníka). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu, teda ide o typicky občianskoprávny vzťah. Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnu úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo (viď rozsudok NS SR vo veci 5MCdo 20/09).

O tom, že ide v danom prípade o spotrebiteľskú zmluvu, odvolací súd nepochybuje, a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere. Odvolací súd zdôrazňuje, že dualistický systém záväzkového práva na Slovensku je určitá anomália medzi právnymi poriadkami. Aplikácia práva síce ukazuje, že aj takýto stav môže dlhodobo fungovať, avšak niet rozumného dôvodu na skonštatovanie, že na odstúpenie jedného z účastníkov od zmluvy a jeho dôsledky v typickej občianskoprávnej veci, má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy v zásade medzi biznismenmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre spotrebiteľov výhodnejšia (porovnaj tiež opätovne rozhodnutie NS SR sp. zn. 5MCdo 20/09). Odvolaciemu súdu je známa argumentácia odvolateľa, avšak v tejto súvislosti je nevyhnutné poznamenať, že len postupne boli aplikované ustanovenia § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka všeobecnými súdmi aj vo vzťahu k absolútnym obchodom. V rámci kolízie dvoch noriem na ten istý inštitút sa však v prípade spotrebiteľskej zmluvy použije občianskoprávna úprava. Iná vec by bola, ak by išlo o úver medzi dvomi podnikateľmi, alebo dvomi nepodnikateľmi, resp., ak by nešlo o spotrebiteľskú zmluvu. Treba pripomenúť, že ide o formulárovú zmluvu, ktorej predformulované zmluvné podmienky spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť. Skutočnosť, že sa navrhovateľ s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich domnienok, dôvodov a námietok.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto odvolací súd považoval rozhodnutie prvostupňového súdu, ktorý aplikoval na predmetný právny vzťah účastníkov konania ustanovenia Občianskeho zákonníka za vecne správny. Keďže vyššie uvedenú nejednotnosť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov odstránila vyššie uvedená novela Občianskeho zákonníka doplnením tretej vety v ods. 2 §-u 52 Občianskeho zákonníka, odvolací súd nepovažoval návrh navrhovateľa, aby odvolací súd o tejto otázke pripustil dovolanie, za dôvodný. Prednostným použitím Občianskeho zákonníka sa totiž nespochybnuje, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, práve naopak, keďže máme stále dva kódexy, na požiadanie súdnej praxe sa upresnilo už judikované právne pravidlo, že ak bude možné na vzťahy, ktoré sú upravené aj Občianskym zákonníkom, aj Obchodným zákonníkom použiť Občiansky

zákonník, tento sa použije prednostne, teda ide o prípad konkurencie právnej úpravy Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka. Uvedené potvrdzuje, že právna úprava spotrebiteľských zmlúv sa musí použiť aj na zmluvy, ktoré sú u nás upravené obchodným právom, keďže Smernice EÚ kladú štátom explicitnú povinnosť zabezpečiť, aby sa ochranné opatrenia na ochranu práv spotrebiteľa neobchádzali.

V ustanovení § 238 ods. 3 O. s. p. je odvolaciemu súdu zverené založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne. Zákon jeho voľnú úvahu ohraničuje do rámca posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. O rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu ide len vtedy, ak odvolací súd posudzoval právnu otázku, ktorá má po právnej stránke zásadný význam z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec majúci všeobecný dopad na prípady obdobnej povahy, ale predovšetkým a zároveň vtedy, ak mala posudzovaná otázka zásadný význam pre rozhodnutie v konkrétnej prejednávanej veci. Potom platí, že zásadný právny význam nemá posúdenie takej právnej otázky, ktorá pre rozhodnutie vo veci nebola určujúca, príp. vybočuje z právneho rámca podstatného pre rozhodnutie súdu v konkrétnej veci. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť teda iba právne otázky, a to len v rozsahu vymedzenej právnej otázky zásadného právneho významu.

Okresný, ale aj odvolací súd v prejednanom prípade jednoznačne ustálil právny záver, že na vzťahy vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy sa prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj v prípade, keby sa inak mali použiť normy Obchodného práva. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na výslovné znenie ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, ktorý predstavuje pre všeobecný súd zákonné zmocnenie, na základe ktorého je nutné v spotrebiteľských veciach aplikovať normy na ochranu spotrebiteľa - Občiansky zákonník. Znenie tohto ustanovenia iný výklad ani nepripúšťa, napriek tomu, že sa s ním navrhovateľ nestotožnil a namietal ho v odvolaní.

Na záver odvolací súd poznamenáva, že okresný súd sa správne v odôvodnení rozhodnutia zamerail len na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce, pretože všeobecný súd - prvostupňový súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Okresný súd správne rozhodol i o náhrade trov prvostupňového konania, ak rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p., nakoľko ani jeden z účastníkov nebol v konaní plne úspešným.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v odvolacom konaní. Navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, preto mu súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odporkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, avšak v zmysle ust. § 151 ods. 1 veta prvá O. s. p. návrh na náhradu trov odvolacieho konania nepodala, tieto jej zo spisu nevyplývajú, preto odvolací súd odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho senátu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.